

Fragmenten weblog Arno Visser, '18de Verantwoordingsdag: een meerderjarige traditie'

Bron: <https://www.rekenkamer.nl/actueel/andere-rubrieken/weblog/2018/februari-2018>

Arno Visser studeerde Nederlands, maar is sinds enige jaren hoofd van de Algemene Rekenkamer. Dat is de organisatie die politieke plannen doorrekent en kijkt of geld van de overheid goed besteed wordt. Op Prinsjesdag (die al sinds 1815 bestaat) gaat het over de plannen, op Verantwoordingsdag (die pas sinds 2000 bestaat) over het rekenwerk achteraf.

Vaak geef ik mensen bij een jubileum of verjaardag een biografie die past bij hun interesse. Mijn gedachte daarbij is dat zo'n levensverhaal inspirerend en leerzaam is – of de hoofdpersoon nu leefde in de antieke oudheid, middeleeuwen of na de Franse Revolutie; er zijn altijd parallellen met onze tijd. Leren van wat anderen vóór ons deden, helpt voorkomen dat de geschiedenis zich onnodig herhaalt.

Het verleden kennen en begrijpen is bovendien relevant bij keuzes voor de toekomst. Het is niet voor niets dat juist in de kunsten vernieuwende schrijvers, componisten of schilders zeer goed op de hoogte waren van de traditie en geschiedenis van hun vak. Ze begonnen niet zo maar met iets nieuws, ze wisten heel goed wat ze wilden verbeteren. Als je niet weet waar je vandaan komt, weet je ook niet waar je naar toe gaat. Mondriaan begon niet opeens met het tekenen van rechte lijnen en geometrische vlakken. Beethoven was bekend met Haydn en Mozart maar wilde geen muziek maken die voor hem al was gecomponeerd. En Multatuli vond niet opeens een kist met kant-en-klare teksten op zolder, maar week qua vorm en inhoud heel bewust af van de literatuur die toen bekend was.

Sommige dingen veranderen niet, herhalen zich steeds en worden een traditie. Tradities zijn belangrijk, omdat het verleden ervan actueel blijft. Een traditie is 'het overdragen van persoon op persoon, van generatie op generatie, [...] van geestelijk bezit, van cultuurgoederen'. En hoewel het woord traditie (van het Latijnse tradere, overdragen) menigmaal wordt geassocieerd met conservatisme en behoudzucht, zijn tradities allesbehalve in beton gegoten. Tradities veranderen, er komen nieuwe bij, sommigen raken in vergetelheid. En sommigen kunnen we vol genoeg eindelijk herhalen.

Levende tradities geven betekenis en vertegenwoordigen iets dat we nog altijd waardevol vinden. Prinsjesdag is zo'n traditie. [...]

Dit jaar vindt Verantwoordingsdag voor de 18e keer plaats. De derde woensdag in mei is daarmee van een staatsrechtelijk jong fenomeen een volwassen traditie geworden. De 18e verjaardag is het moment waarop in een mensenleven jeugdpuistjes weg zijn en met de meerderjarigheid zelfbewustzijn en aanspreekbaarheid aanvangt. De Algemene Rekenkamer heeft de ambitie een steeds rijker kritisch zijlicht te bieden door middel van haar 'Verantwoordingsonderzoek'. Dat biedt niet louter en alleen het antwoord op de vraag of geld rechtmatig is besteed, met de vraag of de bedrijfsvoering van een departement adequaat is georganiseerd. Het biedt in toenemende mate ook zicht op de vraag of de burger waar voor zijn of haar belastinggeld heeft gekregen. Er is steeds meer aanvullend onderzoek met verdergaande analyses en aanbevelingen. Dat moet voor iedereen bruikbaar onpartijdig inzicht geven.

Een volwaardige en volwassen verantwoording is niet alleen relevant voor politici en volksvertegenwoordigers op en rond het Binnenhof, maar ook voor kiezers en belastingbetalers. En niet alleen in mei, maar het hele jaar door. Met die gedachte in het achterhoofd zal ik vanaf nu elke derde woensdag van de maand op deze plek een blogpost plaatsen over ons onderzoek. Want als je niet weet waar je vandaan komt, weet je ook niet waar je heen gaat.